

## TROOST GAAT OVER NABIJHEID EN UITZICHT

Psalm 56: 9-14 en Openbaring 21: 1-6

Als iemand moet huilen komen we vaak aan met een zakdoek en een glaasje water. Als je moet huilen in gezelschap kun je je tranen maar zelden de vrije loop laten. Mensen om je heen hebben liever dat het gauw stopt, en zelf vind je het vaak ook beter om je tranen niet te laten zien. 'Sorry hoor' zeg je dan. Wat is dat toch dat wij ons vaak verontschuldigen voor tranen? Hoe anders is dat in Psalm 56. Daar vraagt iemand aan God 'Vang mijn tranen op in uw kruik.' Het verdriet mag gezien worden. De tranen moeten zelfs bewaard worden. Wat je hebt meegemaakt, je verdriet, het staat in het boek van God. Ook het stille verdriet. Het wordt niet vergeten. Je kunt het nog anders uit te leggen. Het verwijst dan naar het gebruik van zogenaamde tranenflesjes. Als de mannen in het Oude Oosten naar het front moesten, dan bleven de vrouwen achter. Ze hadden dan een tranenflesje. Als ze dan huilden, omdat ze hun man zo misten, dan deden ze hun tranen in zo'n flesje. Zo kon er een aardig laagje traanvocht in terecht komen. Zeker als de missie langer duurde. Een oosterling huilt nu eenmaal makkelijk en langdurig. Als dan de man terugkeerde van het front, dan liet z'n vrouw hem dat tranenflesje zien en zei: 'Kijk eens hoe ik je gemist heb!' En vooral: 'Kijk eens hoeveel ik van je houd!' De inhoud van dat flesje, dat smeltwater van de ziel, was een uiting van trouwe liefde.

Bij ons is verdriet vaak iets wat moet overgaan. 'Ben je daar nu nog mee bezig? het is al zolang geleden' krijgen mensen soms te horen. Natuurlijk kan rouw soms zich vastzetten en dan is er hulp nodig. Maar ik heb vaak mensen horen zeggen: 'Het gemis laat zich steeds sterker voelen, maar mijn verdriet kan ik wel beter dragen.' Nu is niet alle verdriet even heftig. Soms zeg je: het is goed zo. Het gemis van je oude vader is dan eerder een soort weemoed. Er is ook verdriet wat schrijnt in je lijf en dat hoeft niet zoveel met leeftijd van de overledene te maken hebben. Het ene verdriet is het andere niet.

Ik las een brief van Henri Nouwen. Hij schreef die aan zijn vader, een half jaar nadat zijn moeder was overleden. Henri schrijft aan zijn vader: *'Ik wil je echt troosten met deze brief, maar niet door je voor te spiegelen dat de tijd je verdriet zal stelpen en dat je haar over een jaar of drie, vier niet meer zo zult missen. Niet alleen zou ik je dan een leugen vertellen, ik zou ook het belang van moeders leven verkleinen, de diepte van verdriet bagatelliseren en ongewild de macht van de liefde relativeren die moeder en jou 47 jaar heeft verbonden. ... Liefde wordt vaak zichtbaar in het verdriet.'* En zo is het: verdriet is de keerzijde van liefde. Maar dan vraagt Henri zich af: *'Is dit troost? Is dit bemoediging? Het lijkt wel alsof ik met het tegendeel bezig ben. Misschien zullen deze woorden je juist meer tranen bezorgen. Maar voor mij is er geen andere weg. Ik wil je troosten, maar niet door het verdriet toe te dekken. Ik geloof dat troost en bemoediging daar te vinden zijn waar onze wonden het pijnlijkst zijn.'*

Dat brengt ons bij de vraag wat is eigenlijk troost. Professor Wim ter Horst heeft daar een prachtig boekje over geschreven. Hij zegt troosten cirkelt om twee dingen: nabijheid en perspectief.

Nabijheid: iemand die er is. Iemand die zegt: hier ben ik. Iemand die wellicht helemaal niks zegt maar je omhelst. Mensen die een herberg zijn voor alles wat jij voelt. Ik zie bij vaak bij uitvaarten dat mensen elkaar vasthouden. Dat is een oerbehoefte: nabijheid en geborgenheid.

De vlaamse verdrietdokter Dirk de Wachter vertelt "Kijk, daarstraks kwam een collega bij mij hier. Die man zegt, met tranen in de ogen: 'Wat gij voor mij gedaan hebt...' Hij is enkele jaren geleden zijn kind verloren. Ik zag hem zitten en heb hem toen bij zijn schouders vastgepakt,

en gezegd: 'Man, vertel eens.' Hij zei: 'Gij zijt de enige die dat gedaan heeft. Ik ga dat nooit vergeten.' We moeten dat doen, het vastpakken, maar wel voorzichtig, respectvol."

Troosten bergt ook perspectief, iets van uitzicht, in zich. Het feit dat er iemand is voor jou vertelt: jij bent de moeite waard. Doordat er mensen met geborgenheid voor je zijn word je duidelijk: er is een weg verder. Mijn gevecht met het leed zal tot iets leiden. Er komt een ander perspectief. Dit komt erg nauw. Want als iemand tegen je zegt in je diepste verdriet: er komen andere tijden of volgend jaar zie je het anders, die heeft misschien wel gelijk, maar het kan snel als goedkope troost overkomen. Maar troost kan wel je brengen dat je weer zin in het leven kunt krijgen. 'Het gemis is er nog steeds, maar ik nooit gedacht ik weer zo zou kunnen genieten.' Troosten cirkelt rond nabijheid en uitzicht. En dat is ook wat het geloof ons geven kan: perspectief en geborgenheid.

We hebben dat visioen uit Openbaring 21 gelezen, over de nieuwe hemel en de nieuwe aarde. Over perspectief gesproken! Maar het is wel onvoorstelbaar en onwerkelijk. Geen dood en geen verdriet. Je kunt je er amper iets bij voorstellen. Want wij leven met dubbelheden en tegenstellingen. Omdat wij weten wat blijdschap is, weten we ook wat verdriet is. Omdat wij weten wat leven is, weten we ook wat dood is. En de keerzijde van verdriet is liefde. Maar op de nieuwe hemel en de nieuwe aarde, in deze nieuwe werkelijkheid is dat niet meer. Het gaat ons bevattingsvermogen te boven. Er staat dan ook dat nieuwe Jeruzalem uit de hemel neerdaalt. Het komt bij God vandaan. Die nieuwe werkelijkheid ligt niet in het verlengde van onze werkelijkheid. Geen wonder dat wij het niet kunnen bevatten. Dat komt omdat wij met woorden van deze kant iets proberen te zeggen over de andere kant. Dat kan alleen maar in beeldtaal.

Eén van de dingen die gezegd wordt is dat God alle tranen zal afwissen. Er zal geen verdriet meer zijn, geen rouw en geen dood. Meer precies staat er: elke traan zal God uit hun ogen wissen. Elke traan. Voel je het verschil? Want niet alle tranen zijn hetzelfde. Er zijn tranen van verdriet, maar ook van pijn, van woede, van verontwaardiging. Maar soms huilen we ook tranen van geluk, blijdschap en opluchting. Soms is het alles door elkaar. Iemand zei eens tegen me: 'Ik heb groene en rode tranen.' De ene traan is ander niet. Maar volgens dit visioen zal God ze allemaal, ieder afzonderlijk, uit onze ogen wissen. En daar zit iets in dat ze al die tranen gezien zijn. Nu worden ze niet bewaard in een fles, maar uit onze ogen gewist, één voor één. Is dat idee troostvol? Is dat bemoedigend? Als we naar wereld onze kijken dan kun je afvragen of het wel goed komt. *'Het lijkt soms of de wereld Met plakband aan mekaar hangt Wat nu nog niet instort Kan het morgen begeven'*, zullen we straks horen zingen.

De Bijbel reikt ons het perspectief aan van een nieuwe hemel en een nieuwe aarde Johannes ontvangt dit visioen om zijn geloofsgenoten, die vervolgd en verdrukt worden te bemoedigen. Voor mij is dat een zaak van gerechtigheid. Er zijn zoveel mensen op deze aarde die onterecht lijden, voor wie het leven een hel op aarde is. Voor hen is deze belofte. Je tranen worden gezien, afgewist en God zal de boel rechtzetten. Gerechtigheid! Wij leven daar naartoe. Maar een visioen is niet alleen bemoediging maar ook uitdaging. Want dat visioen wordt soms nu ook al waar. Doordat er iemand zegt: zal ik vanavond eten voor je koken? Doordat iemand aan je vraagt: hoe is nu met jou? En je voelt: die ander wil het echt weten. God zal elke traan afwissen. Het is een belofte, maar ook een opdracht. Troost geeft nabijheid én uitzicht. God is ons nabij in ons verdriet. Hij heeft je tranen gezien. God geeft ons ook perspectief. Rouw en verdriet ze zullen niet eindeloos blijven. Je kunt je er wellicht weinig bij voorstellen. Maar eens leven wij in Gods nieuwe wereld, daar geloof ik in. Soms proeven we daar al iets van, als wij er in Gods naam er voor elkaar zijn. Amen